

Robert Vannoy , Misingi ya Unabii wa Biblia, Hotuba ya 13a,

IX, Kanuni za Kihemenutiki za kutafsiri maandishi ya kinabii

A. 1. Kanuni za Kihemenutiki za Kutafsiri Maandiko ya Kinabii

Wiki iliyopita tulikuwa tunaanza majadiliano yetu kuhusu nambari ya Kirumi IX., "Kanuni za Hermeneutical za tafsiri ya maandishi ya kinabii." Tulikuwa tumejadili A. 1. ambayo ni: "Kusudi la unabii wa utabiri." Nadhani hilo ni muhimu si tu kwa wakati ambapo manabii walitangaza ujumbe bali pia kwetu. Unabii haukusudiwi tu kukidhi hamu ambayo karibu kila mtu anayo ya kujifunza kuhusu kitakachotokea katika siku zijazo. Ni jambo linalotolewa katika muktadha wa harakati ya kusudi la Mungu katika historia hatimaye ikielekeza kwenye kipindi cha utimilifu wakati Kristo atakaporudi na jinsi hilo litakavyoathiri jinsi tunavyoishi leo; hilo ndilo jambo la msingi.

2. Unabii wa utabiri na uandishi wa historia

Nambari ya 2. ni "Unabii wa utabiri na uandishi wa historia." Nadhani kuna mawazo mawili ya kawaida lakini yenye makosa kuhusu asili ya uhusiano kati ya unabii wa utabiri na uandishi wa historia, na ninazungumzia hapo unabii wa utabiri na uandishi wa historia kama aina za fasihi. Maoni hayo yenye makosa hutokea kwa sababu tofauti katika umbo la fasihi kati ya mazungumzo ya kinabii na mazungumzo ya kihistoria mara nyingi haitambuliki. Baadhi ya watu hutazama unabii wa utabiri kama aina ya kuvutia ya uandishi wa kihistoria na huu ni mtazamo wa kawaida wa shule muhimu ya mawazo ambayo haikubali kabisa kwamba kuna kitu kama unabii wa kweli wa utabiri lakini badala yake huiona kama aina ya kuvutia ya uandishi wa kihistoria ambayo ilitolewa baada ya matukio ambayo inaelezea. Kwa maneno mengine, ni historia iliyoandikwa baada ya tukio.

a. Unabii Sio Historia: Tabia Zaidi ya Kitendawili Ukiangalia katika marejeo yako ukurasa wa 21, Mickelsen katika kitabu chake cha *Interpreting the Bible* anazungumzia hili na kusema, "lakini unabii si historia iliyoandikwa baada ya tukio hilo. Uandishi wa

kawaida wa kihistoria katika Biblia hauna tabia ya kitendawili ya unabii. Una sifa ya kuchambua maelezo na utiifu wake kwa matukio ya msingi katika aina fulani ya mpangilio wa matukio. Hii ni tofauti na masimulizi ya unabii ambayo yanashughulikia uhalisia wa siku zijazo. Uhalisia huu umewekwa wazi kama maelezo muhimu lakini maelezo madogo hayajawasilishwa katika mfuatano wa wakati ulioendelezwa au mfuatano thabiti wa mawazo. Mtu yeyote ambaye angeweza kuandika historia katika mfumo wa unabii wa Kiebrania angelazimika kusahau nusu ya kile alichokijua ili kutoa mwonekano wa kuwa nabii. Lakini usanii wa mbinu kama hiyo bila shaka ungeonekana."

Nadhani Mickelsen anachokizungumzia ni kwamba ukilinganisha mazungumzo ya kihistoria ya kibiblia na mazungumzo ya kinabii utapata mhusika wa fumbo katika unabii. Katika mazungumzo ya kihistoria una maelezo haya yote ambayo yamepangwa kwa njia iliyopangwa kwa mpangilio sambamba. Katika unabii hupati maelezo yote, unapata machache. Lakini hupati vya kutosha kupata picha nzima, na kuna tofauti kati ya mazungumzo ya kinabii na mazungumzo ya kihistoria. Unaona jambo ambalo Mickelsen analosema ni kwamba tabia ya mazungumzo ya kinabii ni tofauti na tabia ya mazungumzo ya kihistoria. Kuna tabia fulani ya fumbo ndani yake. Maelezo yote hayapo. Kwa hivyo si historia iliyoandikwa baada ya tukio, kama anavyosema mtu angelazimika kusahau nusu ya kile alichokijua ili kuandika historia katika mfumo wa unabii wa utabiri.

b. Unabii wa Utabiri ni Historia Imeandikwa Kabla

Kwa hivyo hilo ni wazo moja la kawaida lisilo sahihi lililopo, lakini lingine ni kwamba unabii wa utabiri ni historia iliyoandikwa kabla. Sasa ninachomaanisha kwa hilo si kwamba ninapinga uhalali wa unabii wa utabiri kama vile hasa unavyozungumzia kitakachotokea katika siku zijazo, lakini tunaangalia tabia ya mazungumzo. Mazungumzo ya kinabii kwa kawaida hayatoi picha kamili ya tukio kama mazungumzo ya kihistoria. Katika mazungumzo ya kihistoria una maelezo yote na katika mazungumzo ya kinabii huna; badala yake unapata tabia hiyo ya kifumbo. Tabia hiyo ya kifumbo haibatilishi utambuzi wa utimilifu. Inapotokea kuna kutosha hapo kwamba kile kinachozungumziwa

mapema kinapotokea kinaweza kutambuliwa. Una taarifa za kutosha kuona utimilifu unapotokea. Hata hivyo, na hapa kuna tahadhari, utimilifu unaweza kuja kwa njia ambazo hazijatabiriwa au kutarajiwa kabisa. Kwa maneno mengine, utimilifu unapokuja kunaweza kuwa na mabadiliko na migeuko na sifa zake ambazo zinashangaza.

c. Mfano Isaya 9 na Mathayo 4 Acha nikupe mfano mmoja tu: ukiangalia Isaya 9 na kisha Mathayo 4. Katika mistari ya kwanza ya Isaya sura ya 9, unasoma, “Hata hivyo hakutakuwa na giza tena kwa wale waliokuwa katika dhiki; hapo awali aliinyenyekeza nchi ya Zebuloni na nchi ya Naftali; lakini katika siku zijazo ataiheshimu Galilaya ya Mataifa, njiani mwa bahari kando ya Yordani. Watu wanaotembea gizani wameona nuru kuu. Kwa wale wanaoishi katika nchi ya uvuli wa mauti, nuru imewazukia.” Sasa kuna kauli ya unabii. Sasa angalia Mathayo 4:12-16 ambapo unasoma, “Yesu aliposikia ya kwamba Yohana amefungwa, akarudi Galilaya. Akatoka Nazareti, akaenda akakaa Kapernaumu, uliokuwa kando ya ziwa, katika nchi ya Zebuloni na Naftali, ili litimie lililonenwa na nabii Isaya.” Kisha unapata nukuu kutoka Isaya 9:1 na 4. “Katika nchi ya Zabuloni, nchi ya Naftali, njiani kuelekea baharini, kando ya Yordani, Galilaya ya Mataifa, watu waliokaa gizani wameona nuru kuu, na wale waliokaa katika nchi ya uvuli wa mauti, nuru imewazukia.’ Tangu wakati huo Yesu alianza kuhubiri, akisema, ‘Tubuni, kwa maana ufalme wa mbinguni umekaribia.’”

Sasa ukirudi kwenye Isaya 9 inaonekana katika muktadha wa sehemu ya Isaya ambayo mara nyingi huitwa, "Kitabu cha Imanueli." Inaanza katika sura ya 7 na kuendelea hadi sura ya 12. Muktadha wa kihistoria wa ujumbe ambao Isaya alikuwa akiuleta katika Isaya sura ya 7 hadi 12 ni kwamba mfalme wa Yuda, wakati huo, Ahazi, alikuwa ametishiwa na shambulio kutoka kwa muungano wa wafalme kutoka Ufalme wa Kaskazini na kutoka kwa Resini wa Damasko. Na kwa kuzingatia tishio hilo katika sura ya 7, Isaya anatoka na kumkabili Ahazi na kusema, "Usiwaogope watu hawa. Kwa kweli haitatokea. Mtumaini Bwana." Ahazi hana nia ya kumtumaini Bwana. Badala yake anachofanya ni kufanya muungano na Waashuri. Na ukifikiria kwamba una Ufalme wa Kaskazini kaskazini mwa Yuda, Damasko kaskazini kidogo, lakini zaidi Kaskazini na

Magharibi na nyuma yao kuna Ashuru. Kwa hivyo, anazunguka na nyuma yao na kufanya muungano na Ashuru, ambaye hutoa ulinzi kutokana na tishio kutoka kwa Peka wa Samaria na Resini wa Damasko.

Bila shaka, muungano huo na Ashuru hatimaye utasababisha Ashuru kuanguka, kuiteka Dameski, kisha kuiteka Samaria, na kutishia Yuda. Ili sababisha matatizo mengi, kwa Israeli na Yuda. Katika sura ya 9 ya Isaya, picha nyeusi sana imechorwa, kwa eneo lililo kaskazini mwa Bahari ya Galilaya. Hiyo ndiyo hasa eneo lililoharibiwa na mfalme wa Ashuru Tiglath- pileser . Ukiangalia 2 Wafalme 15:29 una maelezo ya kusonga mbele kwa Tiglath- pileser na inasema, "Katika siku za Peka mfalme wa Israeli," ambaye ndiye aliyemtishia Ahazi, "Tiglath- pileser mfalme wa Ashuru alikuja akateka Iyoni , Abeli Beth- maaka , Yanoa , Kedeshi , na Hazori. Alichukua Gileadi na Galilaya, pamoja na nchi yote ya Naftali." Ni eneo lile lile ambalo Isaya anaeleza katika 9:1. "Na kuwahamisha watu kwenda Ashuru."

Kwa hivyo, picha nyeusi inachorwa ya eneo hilo kaskazini mwa Bahari ya Galilaya, lakini Isaya anaendelea kusema katika sura ya 9, wakati fulani ujao katika eneo hilo hilo kwamba giza litaondolewa na nuru kubwa. Katika Isaya 9 unaweza kujiuliza, nuru hiyo kubwa ni nini?

Mstari wa 2, "Watu wanaotembea gizani katika eneo la Zabuloni na Naftali wameona nuru kuu; wale wanaoishi katika nchi ya uvuli wa mauti nuru imewaangazia." Ninaweza kusema katika kifungu hiki chote, unaingia katika suala la tafsiri linalohusiana na matumizi ya wakati wa vitenzi wa Kiebrania. Wakati wote ni wakati kamili. Ukienda chini, kwa mfano, ambapo hii inajitokeza zaidi katika mstari wa 6, ambapo "kwetu mtoto amezaliwa," mstari unaojulikana sana, "kwetu tumepewa mtoto." Hizo ni wakati kamili. "Kwetu mtoto *amezaliwa* , *tumepewa* mtoto ." Lakini ni unabii kamili. Kwa kweli inapaswa kutafsiriwa kama wakati ujao na katika kifungu hiki chote inapaswa kutafsiriwa kama wakati ujao. Kwa hivyo nuru kubwa ambayo ingeondoa giza katika eneo hilo ilivamiwa na mfalme wa Ashuru baada ya muungano wa Ahazi na Waashuri, lakini huduma ya Yesu ya Galilaya imejikita katika eneo hilo hilo.

Lakini unaona, unabii wa Isaya hauna maelezo yote. Haujazi maelezo yote. Kristo

anapokuja unaweza kusema, ndiyo, inafaa, huu ni mtazamo mzuri wa wakati ujao wa muda mrefu, na picha ya ujio wa kwanza wa Kristo. Lakini unaona "tabia hiyo ya kitendawili," unaweza kusema, ambayo ni sifa ya mazungumzo ya kinabii. Kwa kawaida kuna tabia ya kitendawili ya unabii na kauli za utabiri kabla ya kutimizwa kwake. Hilo ndilo linalotofautisha, mazungumzo ya kinabii na mazungumzo ya kihistoria. Kwa hivyo unabii wa utabiri si historia iliyoandikwa kabla.

Lakini hapo hushughulikia mazungumzo ya kihistoria kwa sauti ya kinabii. Sio unabii wa utabiri. Maoni yangu yanahusu unabii wa utabiri. Kuna sehemu za Isaya kama sura ya 36-39 ambapo una mazungumzo ya kihistoria ambayo kwa kweli ni mazungumzo kama ya Wafalme. Katika sehemu za Yereimia una mazungumzo kama ya Wafalme.

3. Tabia ya Maendeleo ya Unabii wa Utabiri

Sawa, hebu tuendeleo kwenye 3., "Tabia inayoendelea ya unabii wa utabiri." Nadhani kama vile ilivyo kwa ufunuo kwa ujumla, ndivyo ilivyo kwa unabii wa utabiri, una ufunuo na maendeleo ya taratibu. Kwa hivyo, kwenye mada fulani za unabii unapata, pamoja na maendeleo ya ufunuo, taarifa zaidi zinaongezeka, maelezo zaidi yanajazwa. Tabia hiyo inayoendelea ya unabii wa utabiri inatupa taarifa zaidi. Lakini, utata na tabia ya fumbo ya unabii, haiondolewi kabisa na kiasi kikubwa cha nyenzo.

Mfano wa hili unaweza kuwa mpinga Kristo. Picha ya mpinga Kristo, inakua polepole. Unapopata taarifa zaidi kuhusu mtu huyu, picha inazidi kuwa kamili, lakini si kwa kiwango ambacho una picha kamili. Kwa hivyo una utambulisho huu wote usio sahihi, nadhani, katika historia ya tafsiri. Katika Danieli 7, kuna pembe ndogo inayozungumziwa. Katika muktadha wa mfululizo wa falme, zinaonyeshwa kama wanyama 4, na pembe hiyo ndogo inafanya vita na watakatifu. Inaonekana inawakilisha kiongozi anayepinga Mungu na watu wa Mungu. Lakini hupati maelezo yoyote ya kina ya wazi ya mtu huyu. Katika Danieli 9, unapata taarifa zaidi kidogo, ambapo kuna marejeleo ya chukizo la uharibifu, na katika sura ya 12, zaidi kidogo. Lakini, basi unapoenda kwenye Agano Jipya, katika 2 Wathesalonike 2:4, unamrejelea mtu wa dhambi, anayejikwilisha kama Mungu na anakaa hekaluni. Ufunuo 13, kuna mnyama

anayeonekana kufanana na pembe ndogo katika Danieli 7, kwa hivyo unaanza kuunganisha vifungu vya Biblia. Unapata taarifa zaidi na zaidi, lakini haitoshi kuondoa tabia yote ya fumbo. Tabia inayoendelea ya unabii uliotabiriwa ni sifa muhimu yake. Lakini, haiondoi kabisa tabia ya fumbo ya unabii wa utabiri.

4. Unabii wa Utabiri Una Mtazamo Wake wa Wakati wa Ajabu

Nambari 4., "Unabii wa utabiri una mtazamo wake wa kipekee wa wakati." Kwa sehemu kubwa huna msisitizo mkubwa juu ya taarifa sahihi za mpangilio wa matukio katika unabii wa utabiri. Kuna tofauti chache, lakini kwa ujumla hunazo. Zaidi ya hayo, mara nyingi inaonekana kwamba matukio kadhaa yanawasilishwa kwa njia ambayo inaonekana kuyaweka katika kile kinachoonekana kuwa kipindi kifupi cha muda. Baadhi ya watu husema hilo kama mtazamo wa wakati wa unabii. Angalia manukuu yako, ukurasa wa 21, chini ya kitabu cha Louis Berkhof. *Kanuni za Ufafanuzi wa Biblia*. Anasema, "Kipengele cha wakati ni kiasi kidogo sana katika manabii. Ingawa uteuzi wa wakati haupunguki kabisa, idadi yao ni ndogo sana. Manabii walifupisha matukio makubwa katika muda mfupi, wakaleta harakati muhimu karibu pamoja kwa maana ya muda, na kuyachukua kwa mtazamo mmoja. Hii inaitwa 'mtazamo wa kinabii,' au kama Delitzsch anavyouita, 'kufupisha upeo wa macho wa nabii.'" Labda umesikia kuhusu kifungu hicho cha maelezo. "Walitazama wakati ujao kama msafiri anavyotazama safu ya milima kwa mbali. Anafikiri kwamba kilele kimoja cha mlima kinainuka nyuma ya kingine, wakati kwa kweli viko umbali wa maili nyingi." Unaona hilo likirejelewa katika "mtazamo wa kinabii wa siku ya Bwana, na kuja kwa Kristo mara mbili." Nadhani picha hiyo inasaidia. Nina hakika umeona hilo, unaposafiri na unaona safu ya milima, na inaonekana kama ziko karibu pamoja. Unafika kileleni mwa moja, na inayofuata ni safari ndefu mbele.

a. Mfano: Isaya 61:1-2 na Luka 4. Tazama Isaya 61:1 na 2, na nukuu yake ya Agano Jipya katika Luka 4. Katika Isaya, 61:1 na 2, Isaya anasema, "Roho wa Bwana Mwenyezi yu juu yangu, kwa sababu Bwana amenitia mafuta niwahubiri maskini habari njema; amenituma kuwaganga waliovunjika moyo, na kuwatangazia mateka uhuru wao,

na wafungwa kufunguliwa kwao kutoka gizani; kutangaza mwaka wa neema ya Bwana, na siku ya kisasi cha Mungu wetu.” Ni mstari wa pili ninaotaka kuuelekeza. Katika Luka 4, Yesu anasoma kutoka hapo, katika sinagogi. Luka 4:16, “Akaenda Nazareti, mahali alipolelewa. Siku ya Sabato akaingia katika sinagogi kama ilivyokuwa desturi yake. Akasimama ili asome. Akapewa kitabu cha nabii Isaya. Akakifungua, akapata mahali palipoandikwa,” (na hii ni Isaya 61:1 na 2) “Roho wa Bwana yu juu yangu, kwa maana amenitia mafuta kuwahubiri maskini habari njema. Amenituma kuwatangazia wafungwa uhuru, na vipofu kupata kuona tena, na kuwaacha huru waliosetwa, kutangaza mwaka wa neema ya Bwana,” Na anasimama. Unaona anasimama katikati ya mstari wa 2. Kisha inasema, “Akakikunja kitabu, akampa mtumishi, akaketi. Macho ya watu wote waliokuwamo katika sinagogi yakamkazia macho. Akaanza kuwaambia, ‘Leo andiko hili limetimia masikioni mwenu.’” Lakini unaona hakusoma 2b ya Isaya 61, “na siku ya kisasi cha Mungu wetu.” Siku ya kisasi cha Mungu wetu haikutimizwa katika siku zake. Hilo lingetimizwa katika ujio wake wa pili. Kwa maneno mengine, 61:1 na 2a zilitimizwa katika ujio wake wa kwanza. Lakini 61:2b haikupaswa kutimizwa hadi ujio wake wa pili. Lakini ukisoma Isaya 61:1 na 2, inaonekana kama mambo hayo mawili yatatokea karibu sana kwa wakati. Kati ya Isaya 61:2a, na 61:2b, kuna pengo la wakati. Kwa hivyo kufupishwa kwa upeo wa unabii, ni jambo ambalo unapaswa kukumbuka, unaposhughulika na manabii. Kunaweza kuwa na pengo la wakati kati ya misemo sawa, ambayo huunda sentensi moja. Huwezi kujua hilo mapema, isipokuwa una taarifa inayoiweka wazi. Kama hapa, unaweza kulinganisha Maandiko na Maandiko na nadhani yanaifanya iwe wazi zaidi.

Keil anasema, sasa sina hili katika manukuu yako, “Manabii katika Roho huona wakati ujao kana kwamba upo; kwamba kwa roho zao taswira na miundo ya wakati ujao inaonekana kama upo, kama uhalisia halisi tayari. Hii inaelezea sio tu matumizi makubwa ya kile kinachoitwa unabii mkamilifu katika mazungumzo ya unabii.” Wanaweza kuzungumzia mambo, kama katika wakati mkamilifu kana kwamba ni kitendo kilichokamilika, lakini ni wakati ujao, kwa sababu wanaona uhalisia huo wa sasa wa utimilifu wa wakati ujao . “Lakini pia ukweli kwamba mpangilio wa matukio

yaliyotabiriwa unarudi nyuma, unabii ukichukua tabia inayoitwa mtazamo.” Kwa hivyo hiyo ni sifa nyingine unayopaswa kukumbuka kuhusu unabii wa utabiri, kwamba mtazamo wa wakati ni tofauti na mtazamo wa wakati utakaokuwa nao katika rekodi za kihistoria.

5. Ujumbe wa Unabii wa Utabiri Unaweza Kufundishwa katika Istilahi Zilizo na Tarehe za Kitamaduni.

Tuendeleo hadi 5., “Ujumbe wa unabii wa utabiri unaweza kuelezewa katika istilahi zilizopitwa na wakati za kitamaduni.” Hili ni suala la kuvutia kwa sababu linaleta maswali mengi ya tafsiri unaposhughulika na unabii halisi. Nadhani unaposoma unabii wa utabiri unagundua kwamba manabii walizungumza na watu wa wakati wao, katika lugha, mifumo ya mawazo, na katika mazingira ya kitamaduni ya wakati wao. Kama inavyotarajiwa walitumia lugha na istilahi zilizofaa kwa wakati wao. Wakizungumzia usafiri, watazungumzia farasi na magari ya kukokotwa na ngamia na meli ndogo—vitu vya aina hiyo, aina za usafiri ambazo zilikuwa za kawaida wakati huo. Wakizungumzia silaha na silaha, watazungumzia mapanga, ngao, pinde na mishale na kombeo. Wakizungumzia njia na namna ya ibada watazungumzia kwa lugha inayoakisi huduma za hekaluni au dhabihu. Ikiwa wanazungumzia matukio ya dunia yanayohusisha mataifa na watu wengine, watazungumzia kwa kutumia lugha ya mataifa yaliyozunguka Israeli wakati walipoishi: Moabu, Edomu, Misri, Babeli, Ashuru na kadhalika.

a. Istilahi Zilizo na Tarehe za Kitamaduni - Mbinu Halisi Sasa baada ya kusema hivyo, unapokuja kwenye unabii wowote wa utabiri unaotumia istilahi zilizo na tarehe za kitamaduni, unaibua swali la jinsi ya kuelewa istilahi hizo zilizo na tarehe za kitamaduni. Unafanya nini nao? Nadhani kuna njia tatu za msingi ambazo wakalimani wameshughulikia kipengele hicho maalum cha unabii wa utabiri. Nataka kuzitaja kisha nirudi nyuma na kuangalia kila moja kwa undani zaidi. Njia ya kwanza ni kusesitiza utimilifu halisi, hata kwenye istilahi zilizo na tarehe za kitamaduni, hadi maelezo. Ikiwa nabii katika kifungu fulani cha utabiri anazungumzia farasi na magari, basi wakati wa

utimilifu kutakuwa na farasi na magari yanayohusika. Ikiwa anazungumzia upinde na mishale, silaha hizo halisi zitatumika wakati wa utimilifu. Ikiwa anazungumzia Moabu na Edomu, Moabu na Edomu watahusika wakati wa utimilifu.

Sasa, wacha nitoe maoni mafupi hapa. Inaonekana kwangu kufanya hivyo hakuzingatii vya kutosha mazingira ya kitamaduni ya nabii na watu aliowazungumzia. Kama angekuwa akizungumza na watu wa wakati wake na kutumia lugha ya karne ya 20 mengi ya aliyosema yasingekuwa ya kueleweka. Hakika silaha za vita tunazojua hazikuwa za kufikiriwa na hazikusikika wakati wa Isaya au kwa yeyote unayemzungumzia. Ingefanya ujumbe wake usiwe na maana kwa watu aliowazungumzia. Kwa hivyo inaonekana kwangu, nabii alizungumza kwa njia ambazo zingeeleweka kwa hadhira yake. Swali ni: Tunafanya nini na aina hiyo ya istilahi iliyopitwa na wakati wa kitamaduni, tunapotazama wakati wa kutimizwa?

b. Maana ya Ishara - Utabiri wa Kiroho Mbinu ya pili ambayo baadhi ya wafasiri wamechukua, tofauti na kusisitiza utimilifu halisi, ni kusema kuna maana ya mfano kwa unabii mzima. Sipendi kutumia neno lifuatalo lakini nadhani labda linagusa njia hii vizuri zaidi kuliko neno lingine lolote, na hilo ni neno "utabiri wa kiroho." Kwa maneno mengine, unautabiri wa kiroho. Maneno hayo hayaeleweki kwa maana ya kimwili au kimwili hata kidogo. Lakini yanaonekana kama ishara ya uhalisia wa kiroho na nguvu za kiroho. Sasa hilo ni jambo lisiloeleweka. Nadhani tunapaswa kuangalia kifungu na kuona jinsi kinavyofanya kazi ili kuelewa hasa maana yake, lakini tukumbuke kategoria hiyo ya pili. Utambuzi wa kiroho; ni ishara ya uhalisia wa kiroho, unaoelezwa na istilahi zilizopitwa na wakati za kitamaduni.

c. Kutafuta Sawa au Mawasiliano

Kundi la tatu ni kwamba baadhi ya wakalimani hushughulikia istilahi zilizopitwa na wakati za kitamaduni kwa kutafuta sawa au ulinganifu. Kwa maneno mengine, wakalimani wa mbinu hii wangekubali kwamba kuna kipengele cha lugha ya mfano katika hotuba ya nabii, lakini hawafanyi mambo ya kiroho kuwa ya kiroho. Bado

wanaona lugha hiyo kama inayorejelea uhalisia wa kimwili unaoonekana. Ikiwa pinde na mishale zinazungumziwa kwa upande wa silaha, tunatafuta ulinganifu au ulinganifu wakati wa utimilifu. Tunatafuta vifaru na roketi au kitu sawa. Mtu hutafuta sawa na silaha za wakati ambao manabii walizungumza. Maadui wa watu wa Mungu wakati wa nabii watabadilishwa na maadui wa baadaye ambao wanachukua eneo linalolingana. Kwa hivyo tunaangalia Moabu na Edomu. Moabu na Edomu wametoweka. Nani anaishi katika maeneo hayo wakati wa utimilifu? Ashuru imetoweka. Nani anaishi huko? Ni taifa gani linalolingana na watu wa wakati ambao nabii alizungumzia? Kwa hivyo nadhani kuna njia hizo tatu za msingi za istilahi zilizopitwa na wakati za kitamaduni: utimilifu halisi, uelewa wa kiroho na kuzungumzia uhalisia wa kiroho, na kutafuta ulinganifu, ulinganifu au ulinganifu.

Mistari hii ni vigumu kuichora. Na kila mara kuna swali la jinsi unavyoweza kuitumia katika kifungu fulani. Ni vigumu kuijumlisha. Lazima uangalie vifungu maalum na kushindana na lugha na maudhui ya vifungu vya kibinafsi. Kwa hivyo inaonekana kinadharia kama hivi ni kategoria ngumu. Labda si ngumu sana lakini inategemea jinsi zinavyotekelezwa.

d. Mfano: Isaya 11 na Mbinu ya Kuleta Kiroho Hebu tuangalie Isaya 11 sehemu ya mwisho ya sura. Sehemu ya kwanza ya sura labda unaifahamu kwa sababu sehemu ya kwanza ina sehemu hiyo yenye mstari wa 6, "Mbwa mwitu atakaa pamoja na mwana-kondoo, chui atalala pamoja na mbuzi, ndama na simba na mwana-kondoo wa mwaka mmoja pamoja; na mtoto mdogo atawaongoza. Ng'ombe atakula pamoja na dubu, na watoto wao watalala pamoja, na simba atakula majani kama ng'ombe." Mstari wa 9, "Hawatadhuru wala kuharibu katika mlima wangu wote mtakatifu, maana dunia itajawa na kumjua Bwana kama vile maji yanavyoifunika bahari." Hii inazungumzia wakati ujao ambapo hakuna hatari ya nje. Kila mtu anaishi kwa amani na maelewano. Lakini unapofikia nusu ya pili ya sura hiyo, tunasoma katika mstari wa 10, "Katika siku hiyo shina la Yese litasimama kama bendera ya watu; watu watakusanyika kwake na mahali pake pa kupumzika patakuwa patukufu." Kisha 11 hadi mwisho, "Katika siku hiyo

Bwana atanyosha mkono wake mara ya pili ili kuwakomboa mabaki ya watu wake kutoka Ashuru, kutoka Misri ya Chini, kutoka Misri ya Juu, kutoka Kushi, kutoka Elamu, kutoka Babiloni, kutoka Hamathi na kutoka visiwa vya bahari. Atainua bendera kwa mataifa na kuwakusanya wafungwa wa Israeli; atawakusanya watu wa Yuda waliotawanyika kutoka pembe nne za dunia. Wivu wa Efraimu utatoweka, na maadui wa Yuda watakatiliwa mbali; Efraimu hatakuwa na wivu kwa Yuda, wala Yuda kuwa adui kwa Efraimu. Watashuka kwenye mteremko wa Ufilisti upande wa magharibi; pamoja watawateka nyara watu wa mashariki. Wataweka mikono yao juu ya Edomu na Moabu, na Waamoni watawatii. Bwana atakausha ghuba ya bahari ya Misri; kwa upepo mkali ataunyosha mkono wake juu ya Mto Frati. Atauvunja vipande saba vya maji ili watu waweze kuvuka wakiwa wamevaa viatu. Kutakuwa na njia kuu kwa mabaki ya watu wake waliobaki kutoka Ashuru, kama ilivyokuwa kwa Israeli walipotoka Misri.”

Tazama marejeleo yako ukurasa wa 23. Nataka kutumia ufafanuzi wa EJ Young kuhusu Isaya kama mfano wa kundi hilo la pili. Kwa maneno mengine, umetumia istilahi zilizopitwa na wakati kitamaduni; unashughulikiaje hilo? Young anapendekeza uifanye kuwa ya kiroho na unasema lugha hiyo ni ishara ya uhalisia wa kiroho. Nadhani Young anatoa mfano mzuri wa kundi hilo la pili. Unaona katika mstari wa 12, “Atainua bendera kwa ajili ya mataifa na kuwakusanya wafungwa wa Israeli; atawakusanya watu wa Yuda waliotawanyika kutoka pembe nne za dunia.” Maoni yake kuhusu 12 ni, “Masihi atakuwa kivutio kwa mataifa, na kupitia kazi ya mahubiri ya Kikristo na wamishonari Wakristo atawavuta kwake. Ni muhimu sana, hasa katika siku hizi, kwa hivyo kanisa litume wamisionari katika pembe nne za dunia wanaowaka moto na ukweli kwamba mbali na Masihi wa kweli, Yesu, hakuna wokovu.” Isaya 11:13, “Wivu wa Efraimu utatoweka, na maadui wa Yuda watakatiliwa mbali; Efraimu haitamwonea wivu Yuda, wala Yuda haitamchukia Efraimu.” Hilo linazungumzia nini? Young anasema, “Katika Kristo tofauti zote za kitaifa, za kimgawanyiko na za kikanda zitafutwa, na kupitia mtu aliyetumika katika mstari huu tunajifunza kwamba katika Kristo kuna umoja na mahali pa kweli kwa watu wote wa rangi na rangi yoyote. Katika Kristo pekee wanaweza kuwa mmoja.” Kisha mstari wa 14, “Watashuka kwenye miteremko ya Ufilisti upande wa magharibi; pamoja

watawateka nyara watu wa mashariki. Wataweka mikono yao juu ya Edomu na Moabu, na Waamoni watawatii.” Young anasema, “Hapa ndipo umoja wa kweli wa imani ukipinga uadui wa ulimwengu. Umoja huu wa kweli haujifichi katika kujilinda kwa kujinyenyekeza ukitarajia shambulio. Unachukua shambulio; Maadui wa Masihi lazima waangamizwe, na kwa nguvu ya umoja ambao Masihi anatoa, watu wanawarukia Wafilisti, wawakilishi wa maadui wa Mungu na Kanisa Lake.” Sasa angalia maoni yanayofuata, “Kile ambacho Isaya anakielezea hapa hakiwezi, bila shaka, kueleweka kwa maana halisi. Badala yake, hapa kuna picha nzuri ya umoja ambao ni milki ya watakatifu wa Mungu, waliopatikana kwa ajili yao si kupitia kazi zao wenyewe, bali kupitia damu ya Kristo, na ya ushiriki mkubwa na wa vitendo katika kazi ya kushinda ulimwengu wa adui, ushindi ambao unaletwa kupitia kutumwa kwa wamishonari na tangazo la mara kwa mara, la vitendo, la nguvu, na la uaminifu la shauri lote la Mungu kwa kila kiumbe.” Kwa hivyo huu ndio usambazaji wa injili, uinjilishaji duniani kote.

Young anaendelea, "Tumaini tukufu linaloshikiliwa hapa kwa watu wa Mungu halitegemei ukandamizaji wa Waarabu wahamaji wa jangwani. Badala yake linajumuisha kazi iliyobarikiwa ya kujulisha nguvu ya Mungu ya kuokoa hata kwa wale ambao, kama mtume Paulo, walikuwa watesaji wa kanisa hapo awali ... Picha ni mabadiliko kamili ya hali, ambayo hayataokea Palestina, bali katika uwanja mkubwa wa ulimwengu, mabadiliko ambayo yatakuwa katika watu wa Mungu kuwafikia watu wote na kuwafanya mateka kwa Kristo." Kwa hivyo hiyo ndiyo mbinu ya kufanya watu kuwa wa kiroho. Sasa je, hiyo ndiyo Isaya anayozungumzia? Hilo ni swali gumu.

Imenakiliwa na Diane Tarr, Grace Wood, Barry Soucy, na Rachel Thomas, Ted Hildebrandt,
 Abigail Aldrich (mhariri)
 Imehaririwa vibaya na Ted Hildebrandt
 Hariri ya mwisho na Katie Ells
 Imesimuliwa tena na Ted Hildebrandt